

TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AUDITO ATASKAITA

TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS 2019 METŲ KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ TEISINGUMO IR LĖŠŲ BEI TURTO NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMO VERTINIMAS

2020 m. liepos 13 d. Nr. AP-4
Tauragė

Tauragės rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos pagrindinė funkcija - prižiūrėti ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Kontrolės ir audito tarnyba, teikdama pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei.

Auditą atliko Kostė Čiapienė (grupės vadovė), Nijolė Marozienė.

Audito ataskaita pateikta Savivaldybės Merui, Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui, Savivaldybės administracijai.

TURINYS

Pagrindiniai faktai	3 psl.
Ižanga	4 psl.
Audito rezultatai	5 psl.
1. Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių vertinimas	5 psl.
1.1. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje nėra reikšmingų iškraipymų	5 psl.
1.2. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje duomenys teisingi	6 psl.
2. 2019 metų Savivaldybės biudžeto vykdymo rezultatai	7 psl.
2.1. Savivaldybės biudžeto pajamos	7 psl.
2.2. Savivaldybės biudžeto išlaidos	8 psl.
2.3. Savivaldybės mokėtinos sumos sumažėjo, o skoliniai įsipareigojimai nurodyti neteisingi	9 psl.
3. Savivaldybės planavimo sistema su trūkumais	10 psl.
4. Biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas	11 psl.
4.1. Patvirtintų biudžeto programų priemonių finansavimo ir įgyvendinimo problemos	11 psl.
4.2. Nepakankamas dėmesys Savivaldybės nekilnojamojo turto valdymo planavimui ir koordinavimui, pasigendama kompleksinių sprendimų	14 psl.
Priedai	17 psl.
1 priedas. Audito apimtis ir metodai	
2 priedas. Subjektų, kuriems teikti audito pastebėjimai, sąrašas.	

PAGRINDINIAI FAKTAI

149 796,6 tūkst. Eur

- tiek yra Savivaldybės turto

43 713,1 tūkst. Eur

- tiek yra Savivaldybės pajamų

44 961,5 tūkst. Eur

- tiek yra Savivaldybės išlaidų

5 427,5 tūkst. Eur

- tiek yra Savivaldybės skolinių
įsipareigojimų

IŽANGA

Vadovaudamiesi Vietos savivaldos įstatymu¹, Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu² ir Biudžeto sandaros įstatymu³ atlikome Tauragės rajono savivaldybės (toliau - Savivaldybė) 2019 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių auditą bei Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimą.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁴, tarptautinius audito standartus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus.

Audito tikslas – įvertinti Savivaldybės 2019 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų tikrumą, teisingumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; įvertinti Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą pasirinktose srityse.

Pagal Biudžeto sandaros įstatymą⁵ savivaldybės biudžeto vykdymą organizuoja Savivaldybės administracijos direktorius, savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį rengia Savivaldybės administracija, remdamasi savivaldybės biudžeto buhalterinės apskaitos duomenimis – į savivaldybės biudžetą gautų pajamų ir 42 savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų pateikiamais biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniais. Už programų vykdymą, programų sąmatų sudarymą ir vykdymą neviršijant patvirtintų asignavimų sumų, už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje numatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą atsako biudžeto asignavimų valdytojai, pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų vadovai⁶.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁷ savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį rengia Savivaldybės administracija. Visi viešojo sektoriaus subjektai buhalterinę apskaitą turi tvarkyti pagal VSAFAS⁸. Pagal Finansų ministro patvirtintą 2019 metų konsolidavimo schemą⁹ Tauragės rajono savivaldybės subjektų grupę sudaro 38 viešojo sektoriaus subjektai. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys sudarytas konsolidavus visas šių subjektų finansines ataskaitas, kurias subjektai turėjo parengti ir pateikti duomenis į viešojo sektoriaus ataskaitų konsolidavimo informacinę sistemą (toliau – VSAKIS) iki kovo 17 d. Savivaldybės metinis konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys VSAKIS pateiktas

¹ 27 str. 9 d.

² 30 str. 1 d.

³ 37 str. 3 d.

⁴ Patvirtinta Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymu Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

⁵ 27 str. 3 p. ir 35 str. 4 p.

⁶ Biudžeto sandaros įstatymo 7 str.

⁷ 31 str. 3 d.

⁸ LR Buhalterinės apskaitos įstatymas, 3 str. 4 p.

⁹ Patvirtinta LR Finansų ministro 2020-01-30 įsakymu Nr. 1K-18 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties ir atsakingų už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių rengimą viešojo sektoriaus subjektų patvirtinimo.

nustatytu terminu – 2020 m. gegužės 29 d. Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkiniai teikiami Finansų ministerijai ir Savivaldybės tarybai.

Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl Savivaldybės 2019 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų pareiškiama audito išvadoje, kuri teikiama Savivaldybės tarybai. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti priede „Audito apimtis ir metodai“ (17 psl.).

AUDITO REZULTATAI

1. Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių vertinimas

1.1. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje nėra reikšmingų iškraipymų

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą¹⁰ Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys – Savivaldybės biudžetinių įstaigų, Iždo ir kitų Savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinys, parengtas kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų rinkinys.

2019 metų Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenys visais reikšmingais atžvilgiais parodo tikrą ir teisingą į Savivaldybės grupę įtrauktų viešojo sektoriaus subjektų finansinę būklę, veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus.

Parengtą 2019 m. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį tikrinome ir analizavome šiais aspektais: ataskaitų loginius ryšius, pateiktas sumas, tarpusavio sandorių eliminavimą, konsolidavimo įrašus, privalomos informacijos atskleidimą aiškinamajame rašte.

Išanalizavus nesuderintų sandorių detalizavimo pažymą, stornavimo operacijų ir rankinių įrašų žurnalo įrašus, nustatyta, kad įrašai padaryti dėl finansavimo sumų pergrupavimo nepiniginiam turtui ir kitoms išlaidoms pateikimo, dėl finansavimo sąnaudų eliminavimo pagal atskirus segmentus. Rankiniai įrašai atlikti korektiškai. Konsolidavimo kontrolės bendrosios ataskaitos (detalios) metinės (K-KBA-B-KK-M) duomenys sutampa su kitų susijusių kontrolės ataskaitų duomenimis, ataskaitoje gauti kontrolės ryšiai yra geri, neatitikimų nenustatyta. Vertinome žemesniojo lygio metinių finansinių ataskaitų rinkinių duomenis, jų atitiktį apskaitos registrų duomenims ir likučių 2019-12-31 teisingumą (Savivaldybės administracijos, įskaitant seniūnijas, 4 kontroliuojamų subjektų ir Iždo). Šių subjektų turtas sudaro 125 114,7 tūkst. Eur arba 83,5 proc. nuo viso turto pagal Savivaldybės konsoliduotos Finansinės būklės ataskaitos 2019-12-31 duomenis.

¹⁰ 2 str. 17 d. ir 22 str. 3 d.

Atkreiptinas dėmesys, kad viena iš kontrolės priemonių finansinių ataskaitų duomenų teisingumo užtikrinimui yra kokybiškas metinės inventORIZACIJOS atlikimas. 2019 m. metinė nekilnojamojo turto inventORIZACIJA atlikta formaliai:

Ankstesnių auditų metu savivaldybės administracijai rekomendavome išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą ir įsipareigojimus, priimti sprendimus užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą. Savivaldybės administracija ėmėsi priemonių¹¹, tačiau metinė nekilnojamojo turto inventORIZACIJA atlikta formaliai, nes dalies įstaigų¹² InventORIZACIJOS komisijos, inventorizuodamos šį turtą, neapžiūrėjo kiekvieno turto vieneto ir neįvertino, ar yra požymių, kad turtas būtų nuvertėjęs arba jo nėra, nenustatė ar yra turto, kurį apibūdinančių duomenų nėra buhalterinėje apskaitoje, inventorizavimo aprašuose nenurodė turto netinkamumo naudoti priežasčių, neįrašė trūkstamų duomenų bei nepateikė pasiūlymų dėl inventORIZACIJOS ir buhalterinės apskaitos duomenų neatitikimų, kaip reglamentuota InventORIZACIJOS taisyklėse¹³.

Pažymėtina, kad kelių ir gatvių apskaitos problema vis dar aktuali. 2019 m. suregistravus visus vietinius ir vidaus kelius pagal GIS sistemą ir patvirtinus sąrašą¹⁴ padidėjo jų skaičius iki 1950 vnt. Patikslinus kelių sąrašą 50,4 proc. kelių apskaitoje pirminio pripažinimo metu užregistruoti simboline 1 euro verte, todėl infrastruktūros ir kitų statinių likutis yra mažesnis ir neparodo tikrosios vertės. Stebime, kad 2020 m. procesas vyksta (rengiamos seniūnijų kelių inventORIZACIJOS bylos, parengus bylas, vykdoma teisinė registracija¹⁵ ir tikslinamos vertės, kitų kelių tikroji verte nustatoma pagal metodiką¹⁶) ir tikėtina, kad iki metų pabaigos keliai bus įvertinti tikrąja verte.

Ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte nepateikta informacija apie asocijuoto subjekto UAB Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras finansinę būklę, kad nuosavas kapitalas yra neigiamas ir 217,8 tūkst. Eur arba 2,9 karto viršija balansinę Savivaldybės investicijų vertę.

1.2. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje duomenys teisingi

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą¹⁷ savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje pateikiami savivaldybės biudžeto vykdymo duomenys. 2019 m. Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal teisės aktų, reglamentuojančių šio rinkinio sudarymą, reikalavimus ir atitinka Finansų skyriaus ir asignavimų valdytojų duomenis.

¹¹ Įstaigų vadovų ir apskaitos darbuotojų pasitarime aptarti turto ir įsipareigojimų inventorizavimo trūkumai ir problemos, Finansų skyrius parengė metinės inventORIZACIJOS atmintinę, įstaigų teisės aktuose dėl metinės inventORIZACIJOS nurodomi komisijos veiksmai ir funkcijos.

¹² Savivaldybės administracija, Gaurės seniūnija, Skaudvilės seniūnija, Žygaičių seniūnija.

¹³ InventORIZACIJOS taisyklės, patvirtintos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719.

¹⁴ Savivaldybės tarybos 2019-10-23 sprendimas Nr. 1-341 „Dėl Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2012 m. gegužės 23 d. sprendimo Nr. 1-407 „Dėl Tauragės rajono savivaldybės vietinės reikšmės viešųjų ir vidaus kelių sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo.

¹⁵ Savivaldybės tarybos priimti sprendimai „Dėl Tauragės rajono nuosavybės teisės į inžinerinius įrenginius įregistravimo Valstybės įmonės registrų centro Nekilnojamojo turto registre“ 2020-02-05 Nr. 1-47; 2020-04-22 Nr. 1-128; 2020-06-30 Nr. 1-196

¹⁶ Patvirtinta savivaldybės administracijos 2018-10-18 įsakymu Nr. 5-1317 „Dėl Tauragės rajono savivaldybei priklausančių vietinės reikšmės kelių ir gatvių įvertinimo tikrąja verte tvarkos aprašo patvirtinimo“.

¹⁷ 2 str. 17 d. ir 22 str. 4 d.

Savivaldybės administracijos Finansų skyrius, rengdamas Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį, remiasi Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų jai pateiktų žemesnio lygio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių¹⁸ duomenimis ir į Savivaldybės biudžetą gautų pajamų apskaitos duomenimis – Savivaldybės išdo rengiamomis ataskaitomis.

2. 2019 metų Savivaldybės biudžeto vykdymo rodikliai

2.1. Savivaldybės biudžeto pajamos

Savivaldybės taryba patvirtino¹⁹ 2019 metų Savivaldybės biudžeto pajamų planą – 43 887,6 tūkst. Eur. Vėlesniais Savivaldybės tarybos sprendimais 2019 metų Savivaldybės biudžeto pajamų planas buvo tikslintas aštuonis kartus. Daugiausia pajamų pokyčiui įtakos turėjo valstybės biudžeto skiriamų dotacijų, ES paramos lėšų plano pakeitimai. Patikslintas 2019 metų Savivaldybės biudžeto pajamų planas be skolintų lėšų ir metų pradžios lėšų likučio sudarė 42 691,6 tūkst. Eur.

Per metus biudžeto pajamų gauta 43 713,1 tūkst. Eur, arba 1 021,5 tūkst. Eur daugiau nei planuota, patikslintas pajamų planas įvykdytas 102,4 proc. (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Duomenys apie 2018-2019 metų Savivaldybės biudžeto pajamų plano vykdymą

Eil. Nr.	Pajamų pavadinimas	Vykdymas 2018 m.		2019 m.		Vykdymas 2019 m.	
		Suma	proc.	Patikslintas planas	Įvykdymas	Suma	proc.
1.	Mokesčiai, iš jų:	20 788,6	102,5	20 774,4	21 831,3	1 056,9	105,1
1.1	<i>pajamų mokesčiai</i>	19 382,1	101,3	19 374,0	20 390,4	1 016,4	105,2
1.2	<i>turto mokesčiai</i>	1 353,5	123,4	1 355,4	1 392,7	37,3	102,8
2.	Dotacijos	17 990,5	96,2	19 027,7	18 825,9	-201,8	98,9
3.	Kitos pajamos, iš jų:	2 505,9	99,8	2 353,4	2 616,1	257,7	110,9
3.1.	<i>vietinė rinkliava</i>	966,1	82,8	1 002,6	1 014,0	11,4	10,11
4.	Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos	678,5	114,0	531,0	439,8	-91,2	82,8
	Iš viso pajamų	41 963,5	99,7	42 691,5	43 713,1	1 021,6	102,4
	Finansinio turto sumažėjimo pajamos (akcijos parduotos)	106,0	-	-	-	-	-
	Ilgalaikės paskolos (gautos)	117,3		880,0	830,6	-49,4	94,4
	Metų pradžios lėšų likutis	3 226,1		2597,2	2597,2		
	IŠ VISO	45 412,9		46 168,7	47 140,9	972,2	102,1

Šaltinis - 2018 ir 2019 m. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai.

Didžiausią mokestinių pajamų dalį (93,2 proc.) sudaro gyventojų pajamų mokestis. Planas įvykdytas 105,2 proc., gauta 1 016,4 tūkst. Eur viršplaninių pajamų, lyginant su 2018 m., šio

¹⁸ Rinkinių sudėtis patvirtinta LR Finansų ministro 2008-12-31 įsakymu Nr. 1K-465 „Dėl valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių ir formų patvirtinimo“ su vėlesniais pakeitimais.

¹⁹ Savivaldybės tarybos 2019-01-30 sprendimas Nr. 1-10 „Dėl 2019 m. Tauragės raj. savivaldybės biudžeto patvirtinimo“.

mokesčio gauta 1 008,3 tūkst. Eur, o lyginant su 2017 m. – 3 769,6 tūkst. Eur daugiau. Biudžeto pajamų planas įvykdytas pagal visas rūšis, išskyrus dotacijas iš Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos, įvykdymas – 83,4 proc. ir turto realizavimo pajamas, įvykdymas – 82,8 proc.

2019 metais Savivaldybės tarybos sprendimais buvo suteikta mokesčių ir rinkliavų lengvatų iš viso už 264,6 tūkst. Eur.²⁰ Iš jų: žemės mokesčio – 144,9 tūkst. Eur, valstybinės žemės nuomos mokesčio – 53,3 tūkst. Eur, mokesčio už verslo liudijimą – 38,5 tūkst. Eur, nekilnojamojo turto mokesčių – 5,2 tūkst. Eur ir vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą – 22,7 tūkst. Eur.

Pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos Savivaldybės administracijai pateiktus duomenis²¹ mokesčių mokėtojų įsiskolinimas savivaldybės biudžetui neigiamas (-134,4 tūkst. Eur), ataskaitoje nurodyta 190,3 tūkst. gyventojų pajamų mokesčio permoka, tai reiškia, kad Savivaldybei 2019 metais per daug priskaičiuota ir pervesta gyventojų pajamų mokesčio. UAB Tauragės regiono atliekų tvarkymo centro duomenimis²², gyventojų ir juridinių asmenų vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą įsiskolinimas – 154,4 tūkst. Eur, lyginant su 2018 m. pabaiga, sumažėjo 19,0 proc.

Valstybės biudžeto dotacijos ir Europos sąjungos finansinės paramos lėšos sudarė 43,1 proc. visų biudžeto pajamų. Iki metų pabaigos nepanaudojus 69,3 tūkst. Eur tikslinės paskirties dotacijų, jos buvo gražintos valstybės institucijoms ir įstaigoms, iš kurių jos buvo gautos, ir šia suma buvo sumažintos biudžeto pajamų įplaukos. Iš kelių priežiūros programos mažiau gauta 104,1 tūkst. Eur, nes išlaidos pripažintos netinkamomis, dalis darbų atlikta mažesne kaina.

2.2. Savivaldybės biudžeto išlaidos

Savivaldybės tarybos patvirtintame¹⁵ 2019 metų Savivaldybės biudžete numatyta 43 887,6 tūkst. Eur asignavimų. Metų eigoje asignavimų planas buvo keičiamas ir asignavimai padidinti 2 281,1 tūkst. Eur. Savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitos (forma Nr. 1-sav.) duomenimis 2019 m. biudžeto išlaidų patikslintas planas įvykdytas 97,4 proc. ir panaudota 1 207,2 tūkst. Eur asignavimų mažiau nei buvo suplanuota. Asignavimų panaudojimo duomenys pateikiami 2 lentelėje:

²⁰ 2018 m. suteikta lengvatų 265,2 tūkst. Eur, 2017 m. - 239,0 tūkst. Eur, 2016 m. – 234,2 tūkst. Eur.

²¹ VMI surinktų ir apskaičiuotų administruojamų mokesčių ar įmokų pajamų ataskaita už 2019 m 4 ketvirtį 2020-02-09 Nr. (20.2-06 E)RMA-.

²² UAB Tauragės regiono atliekų tvarkymo centro apskaičiuotos vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą pajamų ataskaita už 2019 m. 2020-01-08 Nr. IS-7.

2 lentelė. Duomenys apie 2018-2019 metų Savivaldybės biudžeto asignavimų plano vykdymą (tūkst. Eur)

Eil. Nr.	Išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją	2018 m. vykdymas		2019 m. vykdymas		
		Įvykdyta	%	Patikslinti asignavimai	Įvykdyta	%
1.	Bendros valstybės paslaugos	3128,2	93,9	3336,6	3210,2	96,2
2.	Gynyba	34,8	98,9	35,7	34,8	97,5
3.	Viešoji tvarka ir visuomenės apsauga	553,5	100,0	568,5	568,5	100,0
4.	Ekonomika	6228,2	94,8	4790,7	4621,7	96,5
5.	Aplinkos apsauga	2771,9	90,0	2317,6	2238,1	96,6
6.	Būstas ir komunalinis ūkis	1717,6	99,3	1148,4	1127,5	98,2
7.	Sveikatos apsauga	664,2	94,7	843,6	828,9	98,3
8.	Poilsis, kultūra ir religija	5275,6	86,4	4856,3	4833,0	99,5
9.	Švietimas	14475,2	97,1	19553,5	19308,4	98,7
10.	Socialinė apsauga	6578,7	89,0	8167,3	7639,9	93,5
	Iš viso:	42427,9	93,4	45618,2	44411,0	97,4
	Finansinių įsipareigojimų vykdymas	387,9	100,0	520,0	520,0	100,0

Šaltinis- 2018 ir 2019 m. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai.

Savivaldybės biudžeto 2019 m. išlaidų apimtis lyginant su 2018 m. išlaidomis padidėjo 1 983,1 tūkst. Eur arba 4,67 proc. Išlaidos didėjo sveikatos apsaugai – 24,8 proc. dėl pastatų modernizavimo, švietimui – 24,9 proc. dėl pedagogų darbo užmokesčio didinimo ir pastatų modernizavimo, socialinei apsaugai – 16,1 proc. dėl vaiko išmokų skyrimo. Išlaidos mažėjo ekonomikai – 25,8 proc., aplinkos apsaugai – 19,3 proc. dėl mažėjančių ES lėšomis įgyvendinamų projektų apimčių. Pagal išlaidų struktūrą daugiausia lėšų skiriama švietimui (42,9 proc.) ir socialinei apsaugai (17 proc.).

Biudžeto lėšų likutis audituojamo laikotarpio pradžioje buvo 2 597,2 tūkst. Eur, laikotarpio pabaigoje – 2 179,4 tūkst. Eur, sumažėjo 16,1 proc. Biudžeto lėšų likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje biudžeto vykdymo ataskaitoje (forma 1-sav.) nurodytas teisingas.

2.3. Savivaldybės mokėtinos sumos sumažėjo, o skoliniai įsipareigojimai nurodyti neteisingi

Savivaldybės mokėtinos sumos (be paskolų grąžinimo) 2020 m. sausio 1 d. lyginant su 2019 m. sausio 1 d. sumomis sumažėjo 274,4 tūkst. Eur arba 26,4 proc. Laikomasi 2019 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo reikalavimo²³, kad 2020 m. sausio 1 d. esantis įsiskolinimas (be paskolų) turi būti ne didesnis už 2019 m. sausio 1 d. įsiskolinimą.

Savivaldybės skolinių įsipareigojimų likutis 2019 m. pradžioje buvo 4 012,0 tūkst. Eur. Per 2019 m. prisiimta įsipareigojimų 884,6 tūkst. Eur, įvykdyta įsipareigojimų 553,1 tūkst. Eur, skolinių įsipareigojimų likutis metų pabaigai – 4 343,5 tūkst. Eur²⁴.

Ataskaitoje nenurodytas 1084,0 tūkst. Eur skolinis įsipareigojimas pagal ilgalaikę energijos

²³ 2019 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2018-12-11 Nr. XIII-1710, 12 str. 3 d.

²⁴ 9 str. 2 d.

²⁴ Šaltinis Savivaldybės skolinių įsipareigojimų 2019 m. gruodžio 31 d. ataskaita.

taupymo paslaugų sutartį²⁵, kurios objektas atitinka finansinės nuomos (lizingo) sutarčiai būdingas sąlygas ir įsipareigojimas turi būti registruojamas apskaitoje²⁶. Savivaldybės administracija ilgalaikį skolinį įsipareigojimą pagal finansinės nuomos (lizingo) sutartį prisiėmė nesilaikydama Biudžeto sandaros įstatymo reikalavimo²⁷, kad biudžetinės įstaigos savo vardu negali prisiimti jokių skolinių įsipareigojimų pagal įsipareigojamuosius skolos dokumentus, įskaitant paskolas, finansinės nuomos (lizingo) sutartis, bet jomis neapsiribojant.

Pažymėtina, kad audito metu Savivaldybės administracija užregistravo ilgalaikį skolinį įsipareigojimą ir patikslintus skolinių įsipareigojimų duomenis 2019 m. gruodžio 31 d. nurodė 2020 m. I ketvirčio mokėtinų sumų bei skolinių įsipareigojimų ataskaitose²⁸.

3. Savivaldybės planavimo sistema su trūkumais

Tauragės rajono savivaldybė viena iš pirmųjų respublikoje pradėjo taikyti programinio biudžeto modelį. Savivaldybei priskirtų funkcijų vykdymas finansuojamas iš biudžeto pagal patvirtintas programas, kuriose nurodomi tikslai, uždaviniai, priemonės ir jų įgyvendinimo kriterijai. Įstaigos atsiskaito už savo veiklą Savivaldybės tarybai, kasmet parengiamos ir pateikiamos Strateginio veiklos plano įgyvendinimo ataskaitos.

Tačiau, kad strateginis planavimas nebūtų tik formalus procesas, o užtikrintų viešą, skaidrų ir atsakingą viešojo sektoriaus valdymą, kad visuomenė ir sprendimus priimančios Savivaldybės tarybos nariai būtų tinkamai informuoti, Savivaldybės strateginio planavimo dokumentus reikia tobulinti. Ne kartą rekomendavome laikytis nustatytų strateginio planavimo procesų (planų rengimas, tikslinimas, stebėseną ir atsiskaitymas už rezultatus)²⁹. Siūlėme peržiūrėti ir patobulinti Socialinės paramos įgyvendinimo programos tikslus ir uždavinius bei vertinimo kriterijų reikšmes, kad jie būtų tinkami programos rezultatams vertinti, būtų pamatuojami, palyginami ir informatyvūs visuomenei³⁰. Šiais metais atliktas Tauragės rajono plėtros projektų programos valdymo auditas³¹ atskleidė įsisenėjusias problemas: programoje nustatyti tikslai ir jų vertinimo kriterijai nėra tinkami, nustatyti uždaviniai neatspindi kokia veikla planuojama tikslų įgyvendinimui, uždavinių vertinimo kriterijai ir jų rodikliai nesuteikia informacijos apie uždavinių įgyvendinimą; neatliekamas SVP tikslinimas vadovaujantis

²⁵ Savivaldybės administracija 2019-06-17 sudarė Energijos taupymo paslaugų Tauragės rajono savivaldybėje sutartį Nr. 51S-663 (pakeitimas 2019-08-08 Nr. 51S-869).

²⁶ Finansų ministerijos 2019-04-08 raštas Nr. 2019/2-2313 „Dėl energijos taupymo paslaugų viešųjų pirkimų“.

²⁷ Biudžeto sandaros įstatymo 10¹ str.

²⁸ Skolinių įsipareigojimų 2020 m. kovo 31 d. ataskaita, mokėtinų sumų 2020 m. kovo 31 d. ataskaita (Valdžios sektoriaus subjektų apskaitos duomenų teikimo Finansų ministerijai ir skelbimo taisyklių 9-10 priedai parengti 2020-04-30).

²⁹ 2016-11-02 raštas Nr. S-80 „Dėl audito pastebėjimų“

³⁰ 2018-05-10 audito ataskaita Nr. AP-3

³¹ 2020-01-07 audito ataskaita Nr. AP-1

Savivaldybės biudžeto vykdymo stebėsenos duomenimis kaip reglamentuota Strateginio planavimo Tauragės rajono savivaldybėje organizavimo tvarkos apraše³².

Pokyčius inicijuojančios rekomendacijos reikalauja ilgesnio laiko, todėl Savivaldybės administracija numato jas įgyvendinti patvirtinus Tauragės rajono strateginį plėtros planą 2021-2030 metams.

4. Biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimas

Kasmet atlikdami savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio auditą kartu vertiname ir savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą pasirinktose srityse. Šiame vertiname darbo užmokesčiui ir atskiroms biudžeto programų priemonėms skirtų lėšų naudojimo teisėtumą bei atlikome atskirą savivaldybės nekilnojamojo turto valdymo auditą, kurio apibendrintos išvados pateiktos šioje ataskaitoje.

4.1. Patvirtintų biudžeto programų priemonių finansavimo ir įgyvendinimo problemos

- *Priemonė „Verslumo skatinimo ir investicijų pritraukimo priemonių įgyvendinimas“ (kodas 02.04.02.01.01), panaudota 121,8 tūkst. Eur*

Treti metai iš eilės vertiname šiai priemonei skirtų lėšų panaudojimą, tačiau situacija dėl įsteigtų darbo vietų išlaikymo kontrolės mažai keičiasi, nes aprašo reikalavimai dėl darbo vietų išlaikymo sudėtingi ir sunkiai kontroliuojami. Pagal smulkaus verslo subjektų rėmimo programą³³ 2019 m. panaudota 82,0 tūkst. Eur, iš jų: darbo vietų steigimui 27 įmonėms 72,1 tūkst. Eur, likusi suma pagal aprašą kitoms priemonėms remti. Neužtikrinama lėšų naudojimo sutarties sąlyga, kad verslo subjektai tikrai išlaiko įsteigtas darbo vietas.

Savivaldybės administracijos specialistas duomenis renka iš interneto svetainės rekvizitai.vz.lt, viešai skelbiamoje informacijoje nurodomas apdraustųjų asmenų skaičius (duomenys neatspindi darbo vietų skaičiaus), o vidutinis darbo užmokestis atskirais atvejais siekia 200-300 Eur. Pagal aprašo ir lėšų skyrimo sutarties nuostatas informaciją apie darbuotojų skaičių privalo pateikti verslo subjektai ir jie atsako už teikiamos informacijos teisingumą. Ir ankstesnio audito metu teikėme pastabas dėl netinkamo aprašo reikalavimų taikymo, nepakankamos sutartinių įsipareigojimų dėl įsteigtų darbo vietų išlaikymo kontrolės. Savivaldybės administracija dalinai ėmėsi veiksmų, tačiau jie neefektyvūs.

³² Patvirtintas Savivaldybės Tarybos 2015-01-28 sprendimu Nr. 1-14.

³³ Patvirtinta Savivaldybės tarybos 2018-11-07 sprendimu Nr. 1-364 „Dėl Tauragės rajono savivaldybės smulkaus verslo subjektų rėmimo programos tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Pagal jaunimo vasaros užimtumo programą³⁴ panaudota 17,4 tūkst. Eur. Jaunimo vasaros užimtumo programoje nurodyta, kad programa apima laikotarpį nuo birželio 1 d. iki rugpjūčio 31 d. Nustatėme, kad atskirais atvejais skirtos lėšos verslo subjektų patirtoms išlaidoms kompensuoti ir tiems subjektams³⁵, kurie pateikė neterminuotas darbo sutartis sudarytas gegužės mėn. ir tai neatitinka programos esmės - skatinti jaunimo užimtumą vasaros metu ir didinti jaunimo darbo patirtį.

Dalis priemonei skirtų lėšų (18 tūkst. Eur) panaudota entreprenerystės savybių ir kompetencijų skatinimo programos paslaugoms įsigyti. Paslaugos buvo teikiamos rajono gimnazijų moksleiviams. Paslaugos pirkimas suskaidytas dalimis, pasirinktas netinkamas paslaugos pirkimo būdas – neskelbiama apklausa, nors suma viršijo teisės aktuose³⁶ nustatytą 10 tūkst. Eurų ribą. Paslaugos numatomo pirkimo vertė nebuvo skaičiuojama ir taip nesilaikoma Viešųjų pirkimų įstatymo 5 str. reikalavimų. Be to, antrasis pirkimas nebuvo numatytas patvirtintame (su patikslinimais) Savivaldybės administracijos viešųjų pirkimų plane, pirkimo paraiška nesuderinta su viešųjų pirkimų specialistu. Pažymėtina, kad paslauga iš to pačio paslaugos teikėjo perkama treji metai iš eilės.

- *Priemonės „Socialinė parama mokiniams (nemokamas maitinimas“, „Nemokamo maitinimo mokiniams mokyklose gamybos išlaidų finansavimas“ (priemonių kodai 01.10.01.03.02, 01.10.02.03.02), panaudota 306,3 tūkst. Eur*

Priemonės įgyvendinamos vadovaujantis Mokinių nemokamo maitinimo Tauragės rajono savivaldybėje tvarkos aprašu³⁷. Atsiskaitymą su paslaugos teikėjais centralizuotai vykdo Savivaldybės administracijos buhalterija, o 18 ugdymo įstaigų atlieka maitinimo paslaugos pirkimus, neturėdamos viešųjų pirkimų specialistų bei reikiamos kompetencijos ir samdydamos viešųjų pirkimų konsultantus. Ugdymo įstaigos vykdydamos maitinimo paslaugos pirkimus nesilaikė viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų³⁸, nes 6-iose įstaigose³⁹ arba 42,8 proc. visų 2019 m. atliktų pirkimų – suskaidyti pirkimai į atskiras dalis. Per 12 mėn. šios įstaigos atliko po 2 maitinimo paslaugos pirkimus, pasirinkdamos netinkamą pirkimo būdą (neskelbiamą apklausą) ir sudarė sutartis, viršijančias 10 tūkst. Eur ribą. O per metus sudarytų maitinimo paslaugos sutarčių bendra vertė viršijo nustatytą supaprastinto mažos vertės pirkimo ribą⁴⁰.

³⁴ Patvirtinta Savivaldybės tarybos 2019-02-20 sprendimu Nr. 1-53 „Dėl Tauragės rajono savivaldybės jaunimo vasaros užimtumo programos tvarkos aprašo patvirtinimo“.

³⁵ UAB „Tratorija“ skirta 2,3 tūkst. Eur; UAB „Kristensen&Kristensen skirta 1,2 tūkst. Eur ir kt.

³⁶ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017-06-28 įsakymu Nr. IS-97 patvirtinto Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo 21.2 p.

³⁷ Patvirtintas Savivaldybės tarybos 2019-01-30 sprendimu Nr. 1-13; pakeitimas 2019-09-03 sprendimu Nr. 1-282.

³⁸ VPĮ 4 str. 3 d. ir 5 str. 6 ir 9 d.; Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo 21.2 p.

³⁹ Žalgirių gimnazija, Tarailių progimnazija, „Aušros“ progimnazija, lopšelis-darželis „Žvaigždutė“, lopšelis-darželis „Kodėlčius“, l/d „Ažuoliukas“.

⁴⁰ Viešųjų pirkimų įstatymo 4 str. 3 d. (58,0 tūkst. Eur be PVM).

Manome, kad Savivaldybės administracija galėtų aktyviau dalyvauti šiame procese ir vykdyti nemokamo maitinimo mokiniams paslaugos pirkimą centralizuotai. Geros praktikos pavyzdžių turime: Savivaldybės administracija atliko centralizuotus mobilaus ryšio paslaugos, elektros energijos, degalų pirkimus.

Nemokamo maitinimo mokiniams mokyklose gamybos išlaidos kompensuojamos vadovaujantis tuo pačiu aprašu³⁷. Pažymėtina, kad paslaugų teikimo sutartyse numatyti skirtingi gamybos išlaidų dydžiai - nuo 9,1 iki 25 proc., o darželiuose 0 proc. Nustatėme, kad vienos įstaigos paslaugos teikėjui dengiamos gamybos išlaidos nenumatytos paslaugų teikimo sutarties sąlygose⁴¹. Gamybos išlaidų kompensavimo išlaidose 2019 m. Savivaldybės administracija netinkamai suplanavo ir panaudojo 9,0 tūkst. Eur vaisių ir daržovių pirkimui vykdant mokinių sveikatinimo akciją „Vaisių ir daržovių vartojimo mokyklose skatinimas“. 2020 m. išlaidos suplanuotos teisingai „Sveikatos apsaugos ir aplinkos apsaugos programoje“.

- *Priemonės „Patirtų nuostolių vežant keleivius nuostolingais maršrutais kompensavimas“, „Transporto išlaidų kompensavimas (lengvatinis keleivių vežimas)“, „Mokinių vežiojimo užtikrinimas“ (priemonių kodai 03.05.01.01.04; 01.10.01.01; 01.09.01.04.01), panaudota 339,4 tūkst. Eur*

Vertindami kaip Savivaldybė kompensuoja Vežėjo nuostolius, patirtus teikiant viešąsias keleivių vežimo paslaugas nuostolingais maršrutais nustatėme, kad pagal pasirašytą papildomą susitarimą⁴² nuostolių kompensavimo suma nuo 2019-06-05 skaičiuojama pagal indeksuotą 29,5 proc. 1 km ridos savikainą. Viešųjų paslaugų teikimo sutarties⁴³ 53 p. nurodyta, kad savikaina indeksuojama sudarant rašytinį Šalių susitarimą ne daugiau kaip 2 kartus per metus ir kai Vežėjo faktinė 1 km ridos savikaina dėl objektyvių priežasčių, įtvirtintų sutarties 54 p.⁴⁴ kinta nemažiau kaip 5,0 proc. Manome, kad 1 km ridos savikaina indeksuota nepagrįstai didesniu procentu nei vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio padidėjimas, kuro ir kitų prekių kainų pokyčiai⁴⁵. 2019 m. pabaigoje pasirašytas dar vienas papildomas susitarimas⁴⁶, kuris įsigalioja nuo 2020 m. sausio 1 d.

Vertinome lėšų panaudojimą pagal priemones „Mokinių vežiojimo užtikrinimas“ ir „Transporto išlaidų kompensavimas (lengvatinis keleivių vežimas)“, lėšos panaudotos pagal paskirtį.

⁴¹ Jovarų pagrindinė mokykla sudaryta 2019-07-09 sutartis Nr. BR-35 (dengiama 150 proc. gamybos išlaidų Dacijonų ir Dauglaukio pradinių klasių skyriuose).

⁴² 2019-06-06 papildomas susitarimas Nr. 51S-652/10-27 prie 2017-09-07 sutarties Nr. 51S-759.

⁴³ 2017-09-07 Viešųjų paslaugų teikimo sutartis Nr. 51S-759/10-86

⁴⁴ 54 p. Darbo užmokesčio sąnaudos dėl teisės aktų pasikeitimo; degalų kainų pokyčiai; kitos pridėtinės išlaidos, nepriklausančios nuo Vežėjo.

⁴⁵ Lietuvos statistikos departamento oficialiai skelbiamais duomenimis kainų pokyčiai 2019 m. gegužės mėn. palyginus su 2018 m.: Tauragės regione darbo užmokesčio padidėjo 5,7 proc., vidutinis vartotojų metinis kainų indeksas (infliacija) padidėjo 2,3 proc., kuro - 3,3 proc.

⁴⁶ 2019-12-13 papildomas susitarimas Nr. 51S-1240 prie 2017-09-07 sutarties Nr. 51S-759.

Ankstesnio audito metu Savivaldybės administracijai rekomendavome atsižvelgiant į Vežėjo vežimo sąnaudų, gautų pajamų pokyčius ir sutartyje numatytus įsipareigojimus peržiūrėti bilietų kainas ir teikti Savivaldybės tarybai dėl sprendimo priėmimo, nes bilietų kainos galioja nepakeistos nuo 2016 m. sausio 1 d. Rekomendacija neįgyvendinta, klausimas nėra sprendžiamas, nors Bendrovė du kartus kreipėsi į Savivaldybės administraciją⁴⁷. Manome, kad tai būtų viena iš priemonių pagerinti bendrovės finansinę būklę.

Audito metu nurodytas problemas aptarėme su Savivaldybės administracijos ir Vežėjo vadovybe bei atsakingais darbuotojais⁴⁸, jie sutiko su audito pastebėjimais ir numato imtis veiksmų ir inicijuoti atitinkamų sprendimų priėmimą.

4.2. Nepakankamas dėmesys Savivaldybės nekilnojamojo turto valdymo planavimui ir koordinavimui, pasigendama kompleksinių sprendimų

Savivaldybė yra atsakinga už tai, kad savivaldybės turtas būtų valdomas, naudojamas ir disponuojama juo vadovaujantis visuomeninės naudos, racionalumo ir viešosios teisės principais. Siekdama įvertinti, ar nekilnojamas turtas valdomas ir naudojamas efektyviai, informacija apie savivaldybės nekilnojamąjį turtą – pastatus ir patalpas yra tiksli ir išsami, Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba atliko šios srities auditą.

Nekilnojamojo turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo trūkumus nurodėme veiklos audito ataskaitoje⁴⁹. Pagrindinės išvados:

- ◆ Tauragės rajono savivaldybė neturi patvirtintų ilgalaikių nekilnojamojo turto valdymo gairių, kurios apimtų visus turto valdytojus. Strateginio planavimo dokumentuose nustatyti tikslai ir uždaviniai nėra tiesiogiai susiję su šio turto valdymu. Strateginių tikslų vertinimo kriterijai neleidžia įvertinti optimalios turto bazės, reikalingos sukurti patrauklias gyvenimo sąlygas, užtikrinti subalansuotą savivaldybės teritorijos ir viešosios infrastruktūros plėtrą bei optimizuoti savivaldybės institucijų ir įstaigų veiklą, o uždavinių vertinimo kriterijai leidžia įvertinti jų pasiekimą tik atskirose veiklos srityse

- ◆ Ne visas Savivaldybei nuosavybės teise priklausantis nekilnojamas turtas valdomas vadovaujantis visuomeninės naudos, racionalumo ir viešosios teisės principais

- ◆ Žemės sklypai nesuforuoti daugiau kaip pusei nekilnojamojo turto objektų, iš jų didžioji dalis – 83,1 proc. gyvenamosios paskirties

- ◆ Savivaldybės nekilnojamojo turto patikėtiniai – Seniūnijos neįgyvendino teisės aktų ir ankstesnio audito rekomendacijų, nes vis dar nesudarė panaudos sutarčių su biudžetinėmis įstaigomis

⁴⁷ UAB Tauragės autobusų parko raštai: 2018-04-17 Nr. 3-251; 2019-02-26 Nr. 3-93 „Dėl keleivių vežimo vietinio (miesto ir priemiesčio) reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutais tarifų dydžio“.

⁴⁸ 2020-06-25 Audito pastebėjimų aptarimo protokolas Nr. NS-17.

⁴⁹ Veiklos audito 2020-04-27 ataskaita Nr. AP-3 „Savivaldybės nekilnojamojo turto valdymas“.

♦ Ne visiems panaudos gavėjams keliami tinkami reikalavimai, nevykdomi šalių įsipareigojimai, silpna perduoto turto panaudos ir nuomos sutarčių vykdymo kontrolė

♦ Savivaldybė savo funkcijų įgyvendinimui gali išsinuoti reikalingo nekilnojamojo turto, tačiau neturi patvirtintos tvarkos.

♦ Nepaisant to, kad kiekvienais audituojamais metais Savivaldybė įsigijo socialinio būsto ir šio laikotarpio pabaigoje savivaldybės gyventojams buvo išnuomoti 465 nekilnojamojo turto objektai, priklausantys savivaldybės būsto fondui (tarp jų socialinis būstas), socialinio būsto laukė 269 asmenys/šeimos, turintys teisę į paramą būstui išsinuomoti. Savivaldybė nesinaudojo galimybe išsinuomoti būstą ir taip sumažinti socialinio būsto laukiančių asmenų/šeimų eilę;

♦ Turto ataskaitose yra pateikiami duomenys apie nekilnojamojo turto apimtį, panaudojimą, tačiau nėra informacijos apie turto būklę, jo išlaikymo sąnaudas, sudarytus sandorius, gaunamas pajamas iš nekilnojamojo turto nuomos. Todėl nėra galimybės turimą informaciją analizuoti įvairiais pjūviais ir užtikrinti geresnį nekilnojamojo turto valdymą.

Dėl nekilnojamojo turto valdymo Savivaldybės administracijai ir seniūnijoms teikėme rekomendacijas⁴⁹, yra numatytos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai.

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1.	Siekiant efektyvesnio biudžeto lėšų panaudojimo rekomenduojame:	Savivaldybės administracija		
1.1	sugriežtinti sutarčių, sudarytų su verslo subjektais, vykdymo kontrolę, o nevykdant sutarties sąlygų – taikyti sutarties vykdymo užtikrinimo priemones.		Savivaldybės administracija teiks pasiūlymus keisti Tauragės rajono savivaldybės smulkaus ir vidutinio verslo subjektų rėmimo programos tvarkos aprašo nuostatas numatančias sugriežtinti darbo vietų išsaugojimo įsipareigojimų kontrolę.	2020 m. IV ketv.
1.2.	lėšas pagal Jaunimo vasaros užimtumo programą skirti jaunų asmenų, įdarbintų vasaros laikotarpiu pagal terminuotas darbo sutartis, darbo užmokesčio išlaidoms kompensuoti.		Savivaldybės administracija teiks Savivaldybės tarybai pasiūlymus keisti Tauragės rajono savivaldybės jaunimo vasaros užimtumo programos tvarkos aprašą.	2020 m. IV ketv.
2.	Išanalizuoti galimybes dėl centralizuoto maitinimo paslaugos pirkimo ir (ar) numatyti priemones (procedūras), užtikrinančias vidaus kontrolės veikimą	Savivaldybės administracija	Bus sudaryta darbo grupė, kuri išanalizuos esamą situaciją ir siūlys priemones, užtikrinančias	2020 m. IV ketv.

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
	viešųjų pirkimų srityje, kad maitinimo paslaugos pirkimai būtų vykdomi nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų.		maitinimo paslaugos viešąjį pirkimą nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų.	
3.	Laikytis Viešųjų paslaugų teikimo sutarties nuostatų indeksuojant 1 km savikainą ir vykdyti sutartinius įsipareigojimus dėl bilietų kainos peržiūrėjimo ne rečiau kaip kartą per metus.	Savivaldybės administracija	Savivaldybės administracija pagal Viešųjų paslaugų (keleivių vežimo) sutarties 54 punkto nuostatas suderins su vežėju aiškius kriterijus 1 km savikainos indeksavimui. Savivaldybės tarybai bus teikiamas sprendimo projektas dėl keleivių vežimo kainų patvirtinimo.	2020 m. IV ketv.
<p>Atstovas ryšiams, atsakingas už Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:</p> <p>Plėtos investicijų ir turto valdymo skyriaus vedėja G.Pukelytė, tel. 8 446 62849</p>				

Apie audito metu nustatytus neatitikimus, klaidas ir vidaus kontrolės trūkumus Savivaldybės administraciją ir kitas įstaigas informavome raštais, joms teikėme rekomendacijas (informacija pateikta 2 priede).

Savivaldybės kontrolierė

Kostė Čiapienė

Savivaldybės kontrolieriaus pavaduotoja

Nijolė Marozienė

Audito ataskaitos „Tauragės rajono savivaldybės 2019 m. konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų teisingumas ir lėšų bei turto naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas“
1 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas:

- įvertinti Savivaldybės 2019 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų tikrumą, teisingumą ir pareikšti nepriklausomas nuomones;
- įvertinti Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą pasirinktose srityse.

Auditas atliktas:

- pagal Valstybinio audito reikalavimus, tarptautinius audito standartus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus.
- siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad konsoliduotose finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, ir įvertinti ar Savivaldybės biudžeto lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų bei to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Nustatyti dalykai skirstomi į turinčius reikšmingą įtaką subjekto ataskaitų rinkinio teisingumui, savivaldybės ataskaitų rinkinio teisingumui ir jos neturinčius. Reikšmingu dalyku Savivaldybės KFAR yra laikoma apskaitos klaida ar jų visuma, turinti įtakos vienam konsoliduotųjų finansinių ataskaitų straipsniui, viršijanti 1 498,0 tūkst. Eur (apskaičiuota atsižvelgiant į pasirinktą reikšmingumą), taip pat kokybiškai reikšmingu yra laikoma svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas. Reikšmingu dalyku Savivaldybės BVA yra laikoma apskaitos klaida ar jų visuma, viršijanti 610,0 tūkst. Eur. Kokybinį reikšmingumą naudojome nustatytų dalykų vertinimui tais atvejais, kai iškraipymų suma (nors yra mažesnė už kiekybinį reikšmingumą) gali daryti įtaką vartotojų priimamiems sprendimams.

<i>Audito apimtis ir metodai</i>	
Audituotos (konsoliduotos) finansinės ir biudžeto vykdymo ataskaitos	Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys: konsoliduotoji finansinės būklės, konsoliduotoji veiklos rezultatų, konsoliduotoji pinigų srautų ir konsoliduotoji grynojo turto pokyčio ataskaitos bei konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas su priedais, parengti pagal 2019-12-31 duomenis. Savivaldybės 2019 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys ir kitos ataskaitos: Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaita (forma Nr. 1-sav.); Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita (forma Nr. 2-sav.); Aiškinamasis raštas dėl 2019 m. Savivaldybės biudžeto; Skolinių įsipareigojimų ataskaita (forma Nr.3-sav.); Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaita (forma Nr. 4).
2019 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai	2019 m. pradžioje turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 131 567,50 tūkst. Eur, pabaigoje – 149 796,60 tūkst. Eur.
2019 m. pajamos, sąnaudos ir patirtos išlaidos	Savivaldybė gavo 63 422,23 tūkst. pajamų ir patyrė 60 986,00 tūkst. Eur sąnaudų. Savivaldybės pagrindinės veiklos rezultatas teigiamas – pajamos viršijo išlaidas 2 436,23 tūkst. Eur. Savivaldybės biudžetas gavo 43 713,1 pajamų ir patyrė 44 961,5 tūkst. Eur išlaidų.
2019 m. Savivaldybės	Su kredito įstaigomis sudarytos 6 paskolų sutartys, paskolų likutis metų pabaigoje

skolos duomenys	3 870,9 tūkst. Eur. Pagal daugiabučių namų modernizavimo programą - skolos likutis 472,8 tūkst. Eur.
Vykdomos programos ir asignavimų valdytojams patvirtinti asignavimai	Savivaldybės 2019 metų biudžete patvirtinta 10 programų, Savivaldybės biudžeto asignavimai paskirstyti 42 asignavimų valdytojams, asignavimų planas (įskaitant patikslinimus) yra 45 618,2 tūkst. Eur, iš jų Savivaldybės administracijai patvirtinta 45,9 proc. visų asignavimų.
Veikusios pavaldžios, kontroliuojamos įstaigos	Audito metu vertinome 38 subjektų (34 biudžetinės įstaigos, 3 viešosios sveikatos priežiūros įstaigos ir Iždas) finansinių ataskaitų pagrindu sudaryto 2019 metų KFAR duomenis ir 42 asignavimų valdytojų biudžeto vykdymo ataskaitų pagrindu sudaryto 2019 metų BVAR duomenis.
Audito apimties apribojimai	Audito apimties apribojimų nebuvo
<i>Vertintos sritys ir jose atliktos procedūros</i>	
2019 m. savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio duomenys	
Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos kiekybiškai reikšmingos sritys ir kuriose egzistuoja iškraipymo rizika: turto, įsipareigojimų ir sąnaudų.	
Turto sritis	Subjektuose įvertinome turto inventorizacijos atlikimo tinkamumą. Taip pat atrankos būdu įvertinome turto įsigijimo, amortizacijos ir nusidėvėjimo skaičiavimo operacijų registravimą apskaitos registruose (teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis). Įvertinome turto balansinės vertės ir finansavimo sumų likučių atitiktį.
Įsipareigojimų sritis	Atrankos būdu įvertinome įsipareigojimų ūkinių operacijų registravimą apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiamiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
Pajamų sritis	Vertinome pajamų pripažinimą ir įvertinimą ir su jomis susijusių gautinų sumų registravimą (laiku, tinkama verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
Sąnaudų sritis	Atrankos būdu vertinome: <ul style="list-style-type: none"> - sąnaudų pripažinimą ir registravimą (ar tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos, pagrįstumą, tikrumą, užregistravimą teisinga verte ir tinkamomis sąskaitų korespondencijomis); - atostogų rezervo paskaičiavimą; - atvaizdavimą tinkamuose ataskaitų straipsniuose.
Bendras ataskaitų rinkinio ir konsolidavimo proceso vertinimas	Patikrinome apskaitos metodų tinkamumą ir apskaitinių vertinimų pagrįstumą. Patikrinome konsolidavimo metu atliktų koregavimų tinkamumą, išsamumą ir tikslumą. Patikrinome bendrą ataskaitų rinkinių pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant atskleidimą, ir tai, ar finansinėse ataskaitose pateikti ūkiniai įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus, o biudžeto vykdymo ataskaitose – biudžeto ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių reikalavimus.
Kiti dalykai	Susipažinome su nepriklausomų auditorių pateiktomis išvadomis dėl viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų ir savivaldybės kontroliuojamų uždarytų akcinių bendrovių finansinių ataskaitų rinkinių, kurie patvirtinti Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais bei Savivaldybės tarybos sprendimais. UAB „Tauragės butų ūkis“ 2019 metų finansinių ataskaitų rinkinio auditą atliko A.Vitkevičiaus individuali audito įmonė, 2020-04-24 išvada; UAB „Tauragės vandenys“ 2019 metų finansinių ataskaitų rinkinio auditą atliko UAB „Audito tikslas“, 2020-04-27 išvada; UAB „Dunokai“ 2019 metų finansinių ataskaitų rinkinio auditą atliko UAB „Audito tikslas“, 2020-03-09 išvada; UAB Tauragės šilumos tinklai 2019 metų finansinių ataskaitų rinkinio auditą atliko UAB „Apskaitos ir mokesčių konsultacijos“, 2020-04-03 išvada; UAB „Tauragės autobusų parkas“ 2019 metų finansinių ataskaitų rinkinio auditą atliko UAB „Optimus auditas“, 2020-04-20 išvada; VšĮ Tauragės ligoninė 2019 metų finansinių ataskaitų rinkinio auditą atliko UAB „Audito laikas“, 2020-03-23 išvada; VšĮ Tauragės pirminės priežiūros centro PSPC 2019 metų finansinių ataskaitų

	rinkinio auditą atliko UAB „Kristalina“, 2020-02-19 išvada. Nepriklausomi auditoriai visose išvadose pareiškė nemodifikuotą nuomonę.
2019 m. biudžeto asignavimų panaudojimo vertinimas	
Atlikus audituojamo subjekto veiklos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos kiekybiškai reikšmingos sritys, kuriose egzistuoja neatitikties rizika	Biudžeto išlaidų srityje kiekybiškai reikšmingiausia ir dėl rizikos – darbo užmokesčio sritis (darbo apmokėjimo sąlygų nustatymo teisėtumas, skaičiavimo teisingumas, išmokų skyrimas); Prekių ir paslaugų naudojimo sritis (ilgalaikio materialiojo turto remontas, kitų prekių ir paslaugų įsigijimas); subsidijų ir kitų išlaidų sritis; Ilgalaikio turto įsigijimo sritis.
Asignavimų panaudojimas	Atrinktose įstaigose (savivaldybės administracija, „Versmės“ gimnazija, l.d. „Ąžuoliukas“) atlikome audito procedūras ir vertinome ar pagrįstai ir teisėtai panaudotos lėšos darbo užmokesčiui, kitoms prekėms, kitoms išlaidoms, ilgalaikio materialiojo turto remontui, ar laikomasi sutarčių sąlygų. Ar turtas įsigytas teisės aktų nustatyta tvarka, ar išlaidos turtui įsigyti buvo suplanuotos ir neviršijo patvirtinto asignavimų plano. Savivaldybės administracijoje vertinome programų priemonių finansavimo ir lėšų panaudojimo teisėtumą ir efektyvumą: - Savivaldybės administracijos veiklos užtikrinimas, kodas 04.01.01.01.02; - Tauragės miesto viešojo susisiekimo parko transporto priemonių atnaujinimas, kodas 04.03.02.03.01; - Verslumo skatinimo ir investicijų pritraukimo priemonių įgyvendinimas (priemonės kodas 02.04.02.01.01); - Sodininkų bendrijų rėmimo programos įgyvendinimas, kodas 0204.02.01.03; - Patirtų nuostolių vežant keleivius nuostolingais maršrutais kompensavimas, 03.05.01.01.04; - Tauragės autobusų stoties veiklos užtikrinimas, kodas 03.05.01.01.05; - Savivaldybės pastatų ir kitų objektų remontas, materialinės bazės atnaujinimas ir plėtra, kodas 04.06.01.01.04; - Vietinė rinkliava už atliekų tvarkymą, kodas 01.07.02.02.07; - Sporto infrastruktūros modernizavimas ir plėtra, kodas 01.07.02.02.04 - „Mokinių vežiojimo užtikrinimas“, kodas 01.09.01.04.01; - „Socialinė parama mokiniams (nemokamas maitinimas)“, kodas 01.10.01.03.02; - „Nemokamo maitinimo mokiniams mokyklose gamybos išlaidų finansavimas“, kodas 01.10.02.03.02); - - „Transporto išlaidų kompensavimas (lengvatinis keleivių vežimas)“, 01.10.01.01.
Turto valdymo ir apskaitos sritys	Vadovaudamiesi Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2019 m. veiklos planu ir Valstybės kontrolės ir Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2019 m. rugsėjo 17 d. bendradarbiavimo susitarimu Nr. BS-53 atlikome veiklos auditą „Savivaldybės nekilnojamojo turto valdymas“, kurio metu vertinome ar savivaldybės nekilnojamas turtas valdomas efektyviai (savivaldybės institucijose, įstaigose ir organizacijose, valdančiose Savivaldybės nekilnojamąjį turtą). Atlikto audito rezultatais pasinaudojome vertindami turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumą.

Teisės aktai, kuriems vertinta atitiktis:

- ◆ Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas.
- ◆ Biudžeto sandaros įstatymas.
- ◆ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas.
- ◆ Buhalterinės apskaitos įstatymas
- ◆ Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas ir jį įgyvendinantys teisės aktai.
- ◆ Viešųjų pirkimų įstatymas ir jį įgyvendinantys teisės aktai.
- ◆ Valstybės tarnybos įstatymas ir jį įgyvendinantys teisės aktai.
- ◆ Valstybės ir savivaldybės įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas.
- ◆ LR Vyriausybės 2017-06-21 nutarimas Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“.
- ◆ LR Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“.
- ◆ LR Vyriausybės 2004-03-26 nutarimas Nr. 345 „Dėl Savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“.
- ◆ LR Vyriausybės 1999-06-03 nutarimas Nr. 719 „Dėl Inventorizacijos tvarkos patvirtinimo“.
- ◆ LR Finansų ministro 2011-11-11 įsakymas Nr. 1K-361 „Dėl savivaldybės biudžeto vykdymo ir skolinių įsipareigojimų ataskaitų teikimo finansų ministerijai taisyklių ir ataskaitų formų patvirtinimo“.
- ◆ Finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“.
- ◆ Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai (toliau – VSAFAS).
- ◆ Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2010-07-20 įsakymas Nr. 3-457 „Dėl nuostolių, patirtų vykdant keleivinio kelių transporto viešųjų paslaugų įsipareigojimus, kompensacijos apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“
- ◆ Savivaldybės tarybos sprendimai, reglamentuojantys biudžeto sudarymą ir vykdymą, turto valdymą ir naudojimą, įvairių programų finansavimą.

Audito ataskaitos „Tauragės rajono savivaldybės 2019 m. konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų teisingumas ir lėšų bei turto naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas“
2 priedas

Subjektų, kuriems teikti audito pastebėjimai, sąrašas

Eil. Nr.	Subjektas (audito objektas)	Audito ataskaitos (rašto) data ir Nr.	Išvados data ir Nr.	Teiktų rekomendacijų skaičius*
<i>Išvados teikiamos tarybai</i>				
1.	Savivaldybės skolinimosi galimybių 2019 m. vertinimas.	2019-04-29 Nr. S-16	2019-04-29, AI-2	-
2.	Savivaldybės papildomo skolinimosi galimybių vertinimas	2019-06-26 Nr. S-26	2019-06-26, AI-3	-
<i>Finansinis ir teisėtumo auditas - pagrindinės ir analitinės audito procedūros</i>				
3.	Savivaldybės administracija	2020-07-01 Nr. S-22	x	VK-2; T-2; AS-2
4.	Tauragės „Versmės gimnazija“	2020-05-18 Nr. S-13	x	-
5.	Tauragės lopšelis-darželis „Ąžuoliukas“	2020-05-26 Nr. S-14	x	VP-1; VK-1; AS-1
6.	Tauragės Tarailių progimnazija	2020-07-01 Nr. S-16	x	VP-1
7.	Tauragės lopšelis-darželis „Kodėlčius“	2020-07-01 Nr. S-17	x	VP-1
8.	Tauragės „Aušros“ progimnazija	2020-07-01 Nr. S-18	x	VP-1
9.	Tauragės lopšelis-darželis „Žvaigždutė“	2020-07-01 Nr. S-19	x	VP-1
10.	Tauragės Jovarų pagrindinė mokykla	2020-07-01 Nr. S-20	x	VP-1
11.	Tauragės Žalgirių gimnazija	2020-07-01 Nr. S-21	x	VP-1

*FAR – dėl finansinių ataskaitų rinkinio;
BVA – dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio;
T – dėl teisėtumo;
VP – dėl viešųjų pirkimų;
VK – dėl vidaus kontrolės;
AS – dėl apskaitos duomenų.